

РЕШЕНИЕ

№ 104

гр. Пловдив, 02.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Станислав П. Георгиев

Членове: Надежда Л. Махмудиева
Христо В. Симитчиев

при участието на секретаря Анна Д. Стоянова
като разгледа докладваното от Станислав П. Георгиев Въззивно търговско дело № 20255001000066 по описа за 2025 година

Производство по реда на чл. 258 - 273 от ГПК.

Постъпила е въззивна жалба вх. № 17069/27.12.2024 г. от М. Я. А. ЕГН ***** против решение № 406/22.11.2024 г., постановено по т. д. № ""/2022 г. по описа на ОС-С. З., с което е отхвърлен искът, предявен от М. Я. А. ЕГН "" от гр. К., ул. „Р.“ № "" против W., чрез представителя за уреждане на претенции „А.“ ЕООД, ЕИК "" със седалище и адрес на управление гр. С., ул. „Г. Г.“ № 10, ет. 3, ап. 4 за заплащане на обезщетение по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ за претърпените от него неимуществени вреди в размер на 136 500.00 лева за претърпени болки и страдания от смъртта на сина му И. М. А. при ПТП на 22.02.2019 г., ведно със законната лихва от 14.01.2020 г. (датата, на която ответника чрез своя представител за уреждане на претенции е уведомен за настъпилото ПТП) до окончателното плащане.

Жалбоподателят моли съда да отмени обжалваното решение и постанови друго, с което да уважи изцяло предявените искове. Претендира разноски.

Ответникът считат, че жалбата е неоснователна.

След преценка на събраните по делото доказателства, съдът намира за установено следното:

Обективно съединени искове с правна квалификация чл. 432, ал. 1, чл. 498, ал. 3 от КЗ и чл. 86 от ЗЗД.

Предявени от М. Я. А. ЕГН "" от гр. К., ул. „Р.“ № "" против W., чрез представителя за уреждане на претенции „А.“ ЕООД, ЕИК "" със седалище и адрес на управление гр. С., ул. „Г. Г.“ № "", ет. "", ап. "".

Ищецът моли съда да постанови решение, с което да осъди ответника да заплати сумата от 136 500.00 лева, представляваща обезщетение по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ за претърпените от него неимуществени вреди (болки и страдания) от смъртта на сина му И. М. А. при ПТП на 22.02.2019 г., ведно със законната лихва от 14.01.2020 г. (датата, на която ответникът е бил уведомен за настъпилото ПТП и за уреждане на претенциите) до окончателното плащане на сумата. Претендира разноски.

Ответникът не признава исквете.

Съгласно чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта - в обжалваната му част, както и за нарушение на императивни материалноправни норми (ТР № 1/09.12.2013 г., постановено по т. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС). По останалите въпроси той е ограничен от посоченото в жалбата.

В рамките на тази проверка, настоящата инстанция намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Не се констатира нарушение на императивни материалноправни норми.

I. за приложимото материално право:

По делото е спорно кое е приложимото материално право в настоящото производство.

Както вече беше посочено, налице е ПТП, станало на територията на Ф. Р. Г.; по вина на Т. А. при управлението на лек автомобил „А.“ с регистрационен номер "", за който е налице сключен договор по застраховка „Гражданска отговорност“ с ответника (немския застраховател W., Г.); в резултат на ПТП е загинал И. М. А. (пътник в лек автомобил „А.“), който е син на ищеца М. Я. А. (с постоянно местопребиваване в Република България).

Настоящата инстанция намира, че в случая следва да намери приложение Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11.07.2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“).

Съгласно чл. 4, § 1 от Регламента, приложимото право към извъндоговорни задължения, произтичащи от непозволено увреждане, е правото на държавата, в която е настъпила вредата, независимо в коя държава е настъпил вредоносният факт и независимо в коя държава или държави настъпват непреките последици от този факт.

Според тълкуването на чл. 4, § 1 от Регламента, дадено с решение по дело № С - 350/14 г. на СЕС, вредите, които са свързани със смърт на лице при ПТП, настъпило в държавата членка на сезирания съд и които са претърпени от негови близки роднини с местопребиваване в друга държава членка, трябва да се квалифицират като „непреки последици“ от това произшествие по смисъла на посочената разпоредба.

Съгласно чл. 4, § 3 от Регламента, когато от обстоятелствата като цяло следва, че

непозволеното увреждане е явно по-тясно свързано с държава, различна от посочената в параграфи 1 или 2, се прилага правото на тази друга държава. Явно по-тясната връзка с друга държава може да се основава, в частност, на предходно отношение между страните, като например договор, който е в тясна връзка със съответното непозволено увреждане.

Относно застрахователния договор се прилага Регламент (ЕО) № 593/2008 от 17 юни 2008 г. на Европейския парламент и на Съвета относно приложимото право към договорни задължения („Рим I“). Съгласно чл. 7, § 3 от Регламента, застрахователният договор се урежда от правото на държавата членка, в която е разположен рискът към момента на сключване на договора, а съгласно чл. 7, § 6 това е държавата членка по регистрация, когато застраховката се отнася до моторни превозни средства от всякакъв вид.

В случая предметът на спора не е самия застрахователен договор, а произтичащото от него задължение за заплащане на обезщетение при ПТП.

Както вече беше посочено, вредоносният факт (ПТП) е настъпил във Ф. Р. Г.; преките вреди (смъртта на загиналото лице) са причинени във Ф. Р. Г.; непреките вреди на бащата А. са настъпили в Република България; ответникът носи отговорност поради факта на ПТП и сключен договор за застраховка „Гражданска отговорност“ с прекия причинител.

Въз основа на анализ на горепосочените източници на право и фактите по делото, настоящата инстанция приема, че е приложимо правото на Ф. Р. Г..

Не е налице изключението по чл. 4, § 2 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на ЕП и на Съвета, където е посочено, че когато лицето, чиято отговорност се търси, и увреденото лице имат обичайно местопребиваване в една и съща държава към момента на настъпване на вредата, се прилага правото на тази държава. Ищецът е с постоянно местопребиваване в Република България. Прекият причинител Т. А. е български гражданин. Но за него не може да се приеме, че е с обичайно местопребиваване в Република България, доколкото няма доказателства в тази насока. Нещо повече, видно от протокола за ПТП, Т. А. е с адрес във Ф. Р. Г..

Релевантното материалното право на Ф. Р. Г. е изяснено по делото.

С писмо от Министерство на правосъдието вх. № 99 – Н – С 368/23/10.07.2024 г. е постъпила изисканата от съда информация от Федералното министерство на правосъдието на Ф. Р. Г..

Съгласно чл. 18 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на ЕП и на Съвета, увреденото лице може да предяви иск за обезщетение пряко срещу застрахователя на лицето, чиято отговорност се търси, ако приложимото към извъндоговорното задължение право или приложимото към застрахователния договор право предвижда това.

Отговорността по застраховка „Гражданска отговорност“ е регламентирана в Директива 72/166/ЕИО на Съвета от 24.04.1972 г., Директива на Съвета от 19.12.1972 г. за изменение на Директива 72/166/ЕИО на Съвета от 24 април 1972 г., Втора Директива 84/5/ЕИО на Съвета от 30.12.1983 г. и Трета Директива 90/232/ЕИО на Съвета от 14.05.1990 г.

Съгласно Директива 72/166/ЕИО, държавите членки остават свободни да определят в рамките на режима на гражданската отговорност кръга на правоимащите лица и обхвата на подлежащите на обезщетяване вреди.

Според § 823, ал. 1 от ГГЗ, всеки който с умисъл или поради небрежност противоправно е увредил живота, здравето, свободата, собствеността или друго право на друго лице, носи отговорност за това. Съгласно принципа на свободната конкуренция на иски, приложим в германското право, иски по раздел 823 (1) Граждански кодекс съществуват паралелно с тези по раздел 7(1) ЗДвП (Закон за движението по пътищата) и раздел 18 (1) ЗДвП (Закон за движението по пътищата) (вж. раздел 16 ЗДвП (Закон за движението по пътищата)).

Съгласно чл. 115, ал. 1, изречение 1, т. 1 от германския Закон за застрахователния договор (ЗЗстрД) третото лице може да предяви претенцията си за обезщетение срещу застрахователя и ако застраховката „Гражданска отговорност“ е сключена в изпълнение на застрахователно задължение съгласно германския Закон за задължителното застраховане (Закон за задължителното застраховане). Задължението за сключване и поддържане на застраховка „Гражданска отговорност“ на моторни превозни средства произтича от член 1 от Закона за задължителното застраховане (Закон за задължителното застраховане). Съгласно този закон собственикът на моторно превозно средство или ремарке, който редовно се намира в Г., е длъжен да сключи и поддържа застраховка „Гражданска отговорност“ за себе си, за собственика на превозното средство и за водача на превозното средство, за да покрие телесни повреди, имуществени вреди и други финансови загуби, причинени от използването на превозното средство. Застрахователят е длъжен да изплати обезщетение в пари (§ 115, ал. 1, изречение 3 от Закона за застрахователния договор).

Съгласно член 844, § 3, изречение 1 от Граждански кодекс или член 10, параграф 3 от ЗДвП (Закон за движението по пътищата), преживелите лица на издръжка, които са били в особено близки лични отношения с починалия, могат, да поискат изплащане на подходящо обезщетение в пари за емоционалното страдание, причинено от смъртта, ако смъртта се основава на непозволено увреждане съгласно член 823 от Граждански кодекс или на престъпление, което поражда отговорност съгласно ЗДвП (Закон за движението по пътищата). Единственото изискване е преживелите лица на издръжка да са претърпели емоционални страдания в резултат на смъртта. При лицата, които са имали особено близки лични отношения с починалия, такова емоционално страдание обикновено е налице. Особено близка лична връзка се предполага, ако преживелият е бил съпруг, партньор, родител или дете на починалото лице - (член 844, параграф 3, изречение 2 от Граждански кодекс и член 10, параграф 3, изречение 2 от ЗДвП (Закон за движението по пътищата)).

Ето защо съдът намира, че М. Я. А. притежава материалноправна легитимация по предявения от него иск срещу застрахователя, в качеството си на баща на загиналия И. М. А..

II. по същество:

В свое решение от 24.10.2012 г. по дело С-22/12 СЕС приема, че задължителната

застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства трябва да покрива обезщетението за неимуществените вреди, претърпени от близките на лица, загинали при пътнотранспортно произшествие, доколкото обезщетението се дължи по силата на гражданската отговорност на застрахования съгласно приложимото към спора по главното производство национално право.

В исковата молба се твърди, че исковата молба, че на 22.02.2019 г., около 05.38 ч., в Р. Г., на път "", между Ф. и Л., на ул. „В.“, между Ф. и Л., е станало ПТП между лек автомобил марка и модел „А.“ с регистрационен номер "", управляван от водача Т. А. и лек автомобил марка и модел „Б.“ с регистрационен номер "", управляван от водача Д. К..

Събитието е настъпило вследствие на виновните действия на Т. А. - водач на лекия автомобил „А.“ с регистрационен номер "".

В резултат на произшествието е причинена смъртта на И. М. А., пътник в лекия автомобил марка и модел „А.“ с регистрационен номер "".

Загиналият И. М. А. е син на М. Я. А..

За л. а. „А.“ с рег. № D "", управляван от водача Т. М. А., има сключена застраховка „Гражданска отговорност“ с немския застраховател W., Г..

Ищецът е уведомил застрахователя и предявил застрахователна претенция на 14.01.2020 г.

При застрахователя е образувана щета във връзка с тази претенция № "". По тази щета на ищеца е заплатено обезщетение в размер на 13 690.81 лева (левава равностойност на 7 000.00 евро).

Горните обстоятелства не са спорни.

Спорът е за размера на дължимото обезщетение.

Видно от заключението на медицинската експертиза (л. 326 – 332 от делото на ОС), загиналият И. М. А. към момента на настъпване на ПТП, е бил пътник на предна дясна седалка в катастрофиралия автомобил „А.“, като на базата на констатациите, приложените протоколи и наличните травми установени при аутопсията на тялото, говорят че по време на настъпването на ПТП -то е бил с поставен предпазен колан. Констатираните тежки телесни увреждания при пострадалия, напълно отговарят да са получени при поставен обезопасителен колан към момента на произшествието. В конкретния случай е налице пряка причинно следствена връзка между настъпилата смърт на И. А. и настъпилото ПТП. Смъртта на И. М. А. е настъпила в рамките на няколко минути след възникналото ПТП, независимо от започнатите реанимационни дейности. Характера на получените травми при И. А. са тежки травми несъвместими с живота, и са получени при пътник с поставен обезопасителен колан на базата на тежка инерционна травма, получена при силен челен удар между двата автомобила. В делото няма и не са приложени аутопсионно описание и снимков материал на характерни външни следи по тялото, специфични за действието на предпазен колан.

Видно от заключението на техническата експертиза (л. 334 – 342 от делото на ОС), на 22.02.2019 г., по първокласен път от националната мрежа на ФРГ "" в 57413 Ф., свързващ населените места Ф. и Л., окръг О. е настъпило ПТП между лек автомобил "А. с рег. № "", управляван от Т. М. А., който се е движил от Ф. в посока Л. и лек автомобил „Б. с рег. № "", управляван от Д. К., който се е движил от Л. в посока Ф.. Лек автомобил "А. е изпреварен от участник в ПТП 02 К. по пътя в същата посока на движение и л.а. „Б.“ се е пристроил в своята лента за движение Свидетелят М. К. твърди, че на около 80-100 м. преди насрещното движение - преди л. а. „Б.“, л. а. „А.“ е навлязъл в лентата за насрещно движение, без сигнал с мигач и напълно неочаквано. След като участник в ПТП 02 - л.а. "Б." се е пристроил в своята лента за движение, се стига на пътното платно по направление Ф. до сблъсък с участник в ПТП 01 – л. а. „А.“, управляван от А.. Автомобилът участник в ПТП 01 - л. а. „А.“ "" управляван от Т. А., е открит и описан с предната си част в направление на движение Л. в насрещната пътна лента. Автомобилът участник в ПТП 02 - л. а. „Б. управляван от Д. К. е открит и описан с предната си част в направление на движение Ф. в неговата пътна лента. ПТП настъпило на 22.02.2019 г. е в лентата предназначена за движение на л. а. „Б.“. От техническа гледна точка причините, довели до настъпване на процесното произшествие е навлизането на лек автомобил „А.“ "", управляван от Т. А., в лентата предназначена за движение на лек автомобил „Б. управляван от Д. К.. Това е техническата причина за настъпване на ПТП при конкретната пътна обстановка. Водачът на л.а. „А.“ "" с рег. № "" - Т. А., е предприел изпреварване на предно движещ се автомобил, навлязъл е в насрещната пътна лента по която се е движил л. а. „Б.“, която маневра при конкретната пътна обстановка е била технически несъобразена. Видно от приложения протокол за пътнотранспортно произшествие със загинали лица 82 UJs 78/19 по преписка № "" на лист 00009 е описано, че предпазният колан на шофьора е отрязан от спасителите. Предпазният колан на спътника до водача се намира задействан, директно прилепнал до В-колона /връзката между пода на автомобила и покрива на автомобила в средата на купето/. Предпазният колан на спътника на задната седалка не е задействан, намира се в готово за ползване положение в С-колона (връзката между покрива на автомобила и калниците (задна странична стена) в задната част на автомобила) и също така не е освободен от спасителите/оказващите първа помощ. От горе описаното се стига до извода, че водачът е бил в поставен предпазен триточков обезопасителен колан, пътникът вдясно до водача е бил с поставен предпазен триточков обезопасителен колан, а пътникът на задна седалка, не е бил с поставен предпазен триточков обезопасителен колан. В приложените материали няма данни пиропатроните на коланите на лек автомобил „А.“ да са се задействали. Пиропатроните се намират в механизма за разгъване и прибиране на триточковия обезопасителен колан, при челен сблъсък и задействани въздушни възглавници пред водача и пътника в дясно, е възможно да се задейства пиропатрона на триточковия обезопасителен колан, без тези колани да са били поставен по предназначение. При челен сблъсък като този и задействани въздушни възглавници пред водача и пътника в дясно, е възможно да се задействат пиропатроните на триточковите обезопасителни колани - да са увредени и негодни за употреба. Скоростта на движение на лек автомобил „А.“ "" с рег. № "",

управляван от Т. А. е около 70 - 80 км/ч. Скоростта на движение на лек автомобил „Б. с рег. № """, управляван от Д. К. е била над 70 - 80 км/ч.

Видно от заключението на комплексната психолого – психиатрична експертиза (л. 440 – 452 от делото на ОС), след внезапната смърт на сина му И., психичното състояние на ищеца М. А. се влошава. Затруднява се функционирането, личностно и социално. Спомените за травмиращата ситуация съпътстват живота му. Регистрираните симптоми кореспондират с ПТСР, което може да започне часове или месеци или години след стреса. Неговата продължителност е най-малко над един месец. Разстройството е хронично и в някои случаи продължава 40 или повече години. С оглед на материалите по съдебното производство и проведените клинично интервю и психологично изследване може да се приеме, че психическото състояние на ищеца е регресирало и същият не може да се възстанови в пълна степен и все още не е преживял получените психологически травми. Емоционалният свят на родител загубил дете е опустошен. Психичните промени следствие на преживяната травма от загубата на дете никога няма да се възвърнат в първоначалния си вид. Възможно е общото психологическо състояние на ищеца да се влоши допълнително при определени обстоятелства и психотравмени фактори. При ищеца има данни за диагноза „Карцином на пикочен мехур“, катетеризин, което заболяване е регистрирано след загубата на сина му И.. Влошеното здравословно състояние кореспондира с травменото събитие, но общото здравословно състояние при ищеца след настъпилото събитие подлежи на оценка от други експерти. По принцип влошено психично здраве и понесена психологична травма могат да се явят причина за негативно отражение върху телесното здраве.

По делото са разпитани свидетелите С. Ш. З., В. А. З. и И. С. Ш., А. Р. И.ов и М. Й. Я., чиито показания съдът преценява като твърде общи и вътрешно противоречиви относно действителните отношения между ищеца и загиналият му син И..

От друга страна, от свидетелските показания на З. Б. А.а и Е. М.а П. (дъщеря на ищеца) се установява, че когато И. е бил дете, баща му често е бил в затвора, а в последствие родителите му се разделили. Установява се, че грижите за И., брат му и сестра му са били полагани от майката А. и вторият ѝ мъж Н.. М. нямал контакти с И., не полагал грижи за него.

Безспорно смъртта на И. М. А. (на 31 години) е причинила мъки и страдания на бащата М., който е бил на 54 години.

Изключително тежко е, ако въобще е възможно за един родител да преживее своето дете и да стане свидетел на неговата смърт. При определяне на размера на обезщетението съдът съобрази обективни и доказани по делото факти: възрастта на починалия, възрастта на ищецът, липсата на трайни контакти, грижа и отношения на ищеца със загиналия, невъзвратимостта на загубата, психическите проблеми и тяхната продължителност (включително и към настоящия момент).

Неимуществените вреди от загубата на дете са неизмерими с пари – какъвто и размер на обезщетение да бъде определен, той няма да компенсира вредата. Размерът на обезщетението не е стойността на човешкия живот, нито оценява загубата на ишците. За

целите на реализиране на отговорността следва да бъде определен размер, съобразен с критерия за справедливост като общовещки принцип. Този критерий освен обективно установените по делото факти факти, включва и обществената мяра за справедливост, произтичаща от конкретните икономически условия.

Наред с горните критерии, настоящата инстанция следва да направи своите изводи относно конкретния размер на дължимото обезщетение и въз основа на приложимото материално право, в случая на Ф. Р. Г..

В правителствения проект за въвеждане на право на обезщетение за преживели лица (печатен документ на Бундестага 18/11397, стр. 11) е посочена сума от 10 000.00 евро за шокови щети в случай на смърт на близък роднина, която се присъжда средно от съдилищата като обезщетение за болка и страдание. Може да се предположи, че това би могло да служи и като ориентир за правото на обезщетение за преживели лица. Трябва да се има предвид, че за разлика от обезщетението за вреди от шок, обезщетението за преживяло лице не предполага увреждане на здравето. То е предназначено за облекчаване на емоционално страдание, което не достига този праг. Следователно, за да се избегнат противоречиви оценки, сумата, която се присъжда на преживялото лице в отделен случай, по принцип не трябва да надвишава сумата, на която то би имало право, ако претърпяното от него душевно страдание имаше качеството на увреждане на здравето (Решение на Федералния съд от 6 декември 2022 г., VI ZR 73/21, NJW 2023, 1438).

При това положение следва да бъде присъдено обезщетение в размер на 13 690.81 лева (левовата равностойност на 7 000.00 евро) и този размер вече е изплатен на ищеца.

Следователно искът за изплащане на сумата от 136 310.00 лева е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Ответникът прави възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на загиналия, тъй като същият е бил без правилно поставен предпазен колан. Същото не следва да бъде обсъждано, тъй като е прието, че така предявеният иск е неоснователен.

До тези правни изводи изцяло е достигнал и първоинстанционният съд, поради което обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 406/22.11.2024 г., постановено по т. д. № ""/2022 г. по описа на ОС-С. З., с което е отхвърлен искът, предявен от М. Я. А. ЕГН "" от гр. К., ул. „Р.“ № "" против W., чрез представителя за уреждане на претенции „А.“ ЕООД, ЕИК "" със седалище и адрес на управление гр. С., ул. „Г. Г.“ № "", ет. "", ап. "" за заплащане на обезщетение по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ за претърпените от него неимуществени вреди в размер на 136 500.00 лева за претърпени болки и страдания от смъртта на сина му И. М. А. при ПТП на 22.02.2019г., ведно със законната лихва от

14.01.2020 г. (датата, на която ответника чрез своя представител за уреждане на претенции е уведомен за настъпилото ПТП) до окончателното плащане.

Преписи от решението да бъдат връчени на страните.

Решението подлежи на касационно обжалване, в едномесечен срок от съобщаването, при наличие на предпоставките по чл. 280 от ГПК, пред Върховния касационен съд.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____